

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Елица Георгиева Деливерска-Александрова, доктор
Катедра по ДОЛЧХ, ФДМ, МУ – София (външен член на научно жури,
заповед № Р- 496 от 07.04.2021 г., МУ – Пловдив)

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по Докторска програма „Орална хирургия“, област на висше образование 7.
Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2. Дентална медицина

Автор: д-р Тая Иванова Сбиркова

Форма на докторантурата: самостоятелна подготовка

Катедра: Орална хирургия, ФДМ, МУ – Пловдив

**Тема: Контрол на постоперативната болка – психологични, фЯМР и
имунологични изследвания**

**Научен ръководител: доц. д-р Деян Нейчев, доктор, Катедра по Орална
хирургия, ФДМ, МУ – Пловдив**

Общо представяне на процедурата и докторанта

Дисертационният труд е структуриран правилно, съобразно възприетите у нас академични изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и специфичните изисквания на Правилника за неговото приложение, както и на Правилника на Медицинския университет – Пловдив. Състои се от 175 страници и включва: увод; литературен обзор; критичен анализ и нерешени проблеми; цел и задачи; материал и методи; резултати и обсъждане; изводи; приноси; библиография и приложения.

В библиографията на дисертационния труд са цитирани 271 литературни източника, от които 5 на кирилица и 266 на латиница. Дисертационният труд е илюстриран с: 20 таблици, 33 фигури и 7 приложения.

Авторката е приложила 3 научни публикации и 2 участия в научни форуми, свързани с темата на дисертационния труд.

Кратки биографични данни за автора

Д-р Тая Иванова Сбиркова е родена през 1981 г.

– 2000 г. – завършва ФЕГ „Антоан дьо Сент-Екзюпери“, гр. Пловдив.

– 2006 г. – магистър – лекар по дентална медицина, Факултет по дентална медицина на Медицинския университет – Пловдив.

– 2011 г. – придобита специалност по орална хирургия.

– 2012–2014 г. – лекар ординатор в УМБАЛ „Св. Георги“, гр. Пловдив, в Клиника по ЛЧХ.

– От 2012 г. досега работи в АГПППДМ „Харизма“ ООД като лекар по дентална медицина.

– От 2007 г. и понастоящем е асистент в Катедрата по орална хирургия на ФДМ, МУ – Пловдив.

Провежда практически упражнения и семинари по орална хирургия – на български и на английски език.

Участва активно и в практическото обучение на специализанти по орална хирургия.

Водещ изследовател в научноизследователски проект на тема „Обективизиране на контрола на постоперативната болка след екстракция на импактирани трети долночелюстни молари”.

Владее английски и френски език.

Член е на БЗС.

Актуалност и значимост на дисертационния труд

Представеният дисертационният труд на д-р Сбиркова е с висока степен на актуалност и с елемент на интердисциплинарност – представлява обективно съвременно проучване на постоперативната болка в контекста на оралната хирургия при одонтектomia на долночелюстни трети молари.

Научната значимост на изследването се определя от възможността да се контролира и модулира болковото усещане в ранния постоперативен период. Освен в ежедневната практика на специалистите по орална хирургия, изводите от дисертационния труд могат да се използват при обучението на студенти и специализанти, както биха били от особен интерес и за общопрактикуващите лекари по дентална медицина.

Познаване на проблема

Литературният обзор е целенасочен, изчерпателен, с добра информативност по проблема.

Дисертантката се е запознала детайлно с наличната литература по разглежданата тема. Цитираните автори, голяма част от които са от последните години, са водещи в тази област и техният, както и личният клиничен опит на докторантката са послужили за основа на разработката на проучването.

Задълбочено са обяснени проблемите, свързани с контрола на болката, съвременните диагностични методи за обективизирането ѝ, както и са проучени различни модалности за контрола ѝ.

Литературният обзор завършва с критичен анализ и ясно определени нерешени проблеми по тематиката, които дават основание за разработване на настоящия дисертационен труд с основни акценти върху:

- Обективизиране на постоперативната болка чрез използване на съвременни технологии като фЯМР.

- Оценка на влиянието на определени фактори върху интензитета на постоперативната болка.

- Определяне на зависимост между големината на постоперативния оток и интензитета на постоперативната болка посредством изследване на промяната в серумните нива на CGRP и Procalcitonin.

- Оценка на приложените медикаменти Плацебо, Ибупрофен и Ибупрофен в комбинация с Габапентин за контрол на постоперативната болка посредством отчитане на промяната в серумните нива на CGRP и Procalcitonin.

- Възможностите за използване на CGRP и Procalcitonin като диагностични маркери за общ възпалителен процес в организма.

- Влиянието на тревожността и наличието на негативен/позитивен предходен опит върху постоперативната болка.

Акцентираща се и на необходимостта от въвеждане на по-добър контрол на болката при оперативни интервенции при екстракции на трети долночелюстни молари.

Целта на дисертационния труд е формулирана акуратно: да се установят възможностите за повлияване на болковата симптоматика след оперативно отстраняване на импактирани трети долночелюстни молари при използване на различни медикаменти, чрез приложение на fMRI, имунологични и психологични изследвания.

За реализирането на тази цел са поставени **4 основни задачи.**

Материал и методи на изследването

Материалът е достатъчен за научна разработка и за получаване на достоверни резултати – 40 пациенти.

Ясно са дефинирани критериите за селекция на пациентите в изследването, както и изключващите критерии. Конкретизирани са единиците, признаците, както и времето за наблюдение по съответните задачи.

Методите, приложени при разработването на поставените задачи, са съвременни и прецизно представени, и дават възможност на докторанта да получи значими качествени и количествени оригинални резултати. Използвани са: клинични; имунологични – нивата на CGRP предоперативно

и на 24-я час следоперативно и серумните концентрации на прокалцитонин; образни методи на изследване – фЯМР, ортопантомография; психологически и статистически методи.

Анализ и обсъждане на резултатите

Направен е задълбочен анализ на резултатите по четирите задачи, като подробно са разгледани данните от всеки показател, предварително залегнал в методологията на научното проучване.

Прави отлично впечатление доброто онагледяване и професионалният подход на дисертантката при интерпретацията на получените данни.

Изводите са 8 на брой и напълно съответстват на поставените задачи.

Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Задълбоченото и компетентно проведено проучване дава възможност на др. Сбиркова да направи редица теоретични и научно-приложни приноси по отношение на контрола на болката и факторите, които корелират с нея.

Направените заключения, изводи и приноси логично следват резултатите от прецизно проведените изследвания и несъмнено са значими за съвременната клинична практика.

Заключение

Дисертационният труд е актуален, добре структуриран, с правилно подбрани съвременни методи, достоверни резултати и с теоретични и научно-приложни приноси.

Разработката отговаря на критериите за дисертационен труд и изводите, направени по отделните задачи, са важни за дентална практика и в частност за оралната хирургия в амбулаторни условия, и е с научен принос за българската изследователска школа.

Така представеният научен труд показва, че докторантката познава съвременната специализирана литература в нейната широта и профилираност, владее методологията за анализ на данните от научните изследвания. По този начин чрез интердисциплинарен подход могат да се изяснят факторите, влияещи върху постоперативната болка, да се разкрият ефективните начини за нейния контрол и по този начин в по-малка степен хирургичните манипулации да влияят върху качеството на живот на пациента.

Дисертационният труд съдържа теоретични и научно-приложни приноси и отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и **напълно** съответства

на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника за неговото приложение, както и на Правилника на Медицинския университет – Пловдив.

Дисертационният труд показва, че **д-р Таня Сбиркова** притежава задълбочени теоретични знания и професионална компетентност по научната специалност *орална хирургия*, като **демонстрира** качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

В заключение на гореизложеното давам своята положителна оценка за проведеното научно изследване на така разработения дисертационен труд и ще гласувам с „да“ **д-р Таня Иванова Сбиркова** да придобие образователната и научна степен „доктор“.

София, 01.05.2021 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Елица Деливерска-Александрова, доктор)

